

Létrejön az EURÓPAI GAZDASÁGI TÉRSÉG

1994. január 1.

1994 előtt az Európai Unió piaca még közel sem volt olyanira nyitott, mint napjainkban. A szabad kereskedelem nem fedte le egész Európát, egyrészt azért, mert az egykori keleti blokk országaival még éppen csak folytak a tárgyalások egy esetleges csatlakozásról, illetve az északi országok egy másik szervezetnek voltak a tagjai. Az Unió működése azonban egyre dinamikusabbá vált, ami egyre hívogatóbbá tette a közösséget a nem tagállamok számára. Tulajdonképpen a nyitások és a kapcsolatfelvételek nem mindig a belépésen alapultak, esetenként a kereskedelmi kapcsolatok kiépítése jelentett elsőbbséget.

Az Európai Közösség létrejötte után az északi országok is kialakították a maguk szövetségi rendszerét, az EFTA-t. A laza társulás egyik vezetőállama az Egyesült Királyság volt, azonban a szigetország gazdasági nehézségek miatt a kontinentális közösséget választotta. Az EFTA megmaradt, államai izolációs politikát folytattak, és társadalmaik körében sem volt populáris a Közösségbe tagozódás. A realitást azonban nem lehetett letagadni: a reflektorfény elkerülte a skandináv országokat. Nem volt más választás, mint a kapcsolatfelvétel.

1992-ben az EFTA és a Közösség között kezdetét vette a párbeszéd. A tárgyalásoknak köszönhetően kikristályosodott a koncepció. Nyilvánvalóvá vált a szándék: az EFTA országainak a Közösség piacának részévé válása. De hogy ekkorra már mit jelentett az EFTA? Tulajdonképpen egy kisebb viszonyrendszert, amely nem képezett szilárd kohéziót. Tagjainak száma az évek során redukálódott, és 1995-re már csak Norvégia, Izland, Liechtenstein alkották az EGT-t mint nem tagállamok. A csatlakozni kívánó országok (2004-ben csatlakozott államok, Románia, Bulgária, Horvátország) a kapcsolatfelvételt követően EGT tagokká váltak, mindaddig, amíg tagállami státuszban nem részesültek.

Összességében elmondható, hogy az EGT célja az Unió belső piacának kiterjesztése volt az EFTA országaira, majd 1994 után a nem tagjelölt és a nem Uniós európai államokra. Mindez úgy jöhetett létre, ha az Unión kívüli állam jogrendszerének részévé teszi az EGT-re vonatkozó szabályokat. Az EGT nem csupán egy szabadkereskedelmi megállapodás. Működése szoros együttműködésen alapszik. Az EGT átvette a belső piac négy szabadságát, amelyek egyben alappillérek is: az áruk, a személyek, a szolgáltatások és a tőke szabad áramlása. Az alapvető szempontokat túllépve a szakpolitikák is relevanciát képeztek, köztük a verseny, a közlekedés, az energia. A megállapodás a négy alapszabadsággal azonos szintű ügyeket is kiemeli, ezáltal a szociális, a fogyasztóvédelmi, a környezetvédelmi, a statisztikai, a társasági jogi politikák mind-mind megkerülhetetlenné váltak.

Az EGT bármennyire is innovatív jelleggel bírt, hatásköre korlátozott volt. A tagokra vonatkozó törvények nem hatnak ki a közös agrárpolitikára, a közös halászati politikára, a vámunióra, a közös kereskedelempolitikára, a közös kül- és biztonságpolitikára, a bel- és igazságügy területére, a gazdasági és monetáris unióra. Ezáltal kijelenthető, hogy az Unió a nagy halmaz, amelynek csak egy része az EGT, azonban ennek a kis résznek megvannak a maga mechanizmusai, szabályai, előírásai.

A belső piacra érvényes új határozatokat az elfogadás előtt az EGT Vegyes Bizottsága vizsgálja át. Ez a szerv az Unió és az EFTA-tagok képviselőiből áll, és havonta egyszer ül össze. Ha a résztvevők elfogadják az új jogszabályokat, akkor megtörténik a kiegészítés, vagyis a régi dekrétumok frissebb mellékletekkel bővülnek. A Vegyes Bizottságnak az EGT Tanács nyújt iránymutatást és javaslatokat, amely évente kétszer ülésezik, valamint az EU Tanácsának képviselőiből és az EFTA-tagok külügyminisztereiből tevődik össze.

Az elfogadást az átültetés fázis követi. Miután egy Uniós jogszabályt az EGT részévé tettek, az EFTA országoknak kötelességük lesz azt saját, nemzeti jogszabályukba beemelni. Ez a művelet lehet egy egyszerűbb kormányhatározat, viszont is az előfordulhat, hogy a változtatás érdekében elkerülhetetlen a parlamenti jóváhagyás. A bevezetés után az alkalmazást az EFTA Felügyeleti Hatóság és az EFTA Bíróság ellenőrzi.

Az EFTA nemzeti parlamentjei és az Európai Parlament szorosan együttműködnek. Az EGT megalapításakor létrehozták az EGT Vegyes Bizottságot, amely évente kétszer tartja meg találkozóit. A különböző szerepeket és titulusokat a tagok felváltva töltik be, természetesen mind a két felet egyaránt képviseltetve. A kiválasztott küldöttségek mindig 12 főből állnak. A svájci delegáció – mivel nem tagja az EGT-nek – kizárólag megfigyelőként vesz részt az eseményeken. A Vegyes Bizottság állásfoglalást, jelentéseket, véleményeket és ajánlásokat tesz közzé a sikeres működés érdekében.

Források

<https://www.europarl.europa.eu/factsheets/hu/sheet/169/az-europai-gazdasagi-terseg-egt-svajc-es-az-eszaki-regio>

<https://hold.hu/lexikon/egt-tagallamok-europai-gazdasagi-tersegnek/>

<https://publikaciotar.uni-bge.hu/1486/1/euk%C3%BClkapcs.pdf>

